

Spis treści

Od Redaktora monografii	13
Wstęp	17
DZIAŁ 1	
PODSTAWY NAUKI O FINANSACH ORAZ WYBRANE JEJ NURTY BADAWCZE	23
ROZDZIAŁ 1.1	
Istota, funkcje finansów oraz systematyka zjawisk finansowych	24
Zdzisław Fedorowicz Michał Matusiewicz	
1.1.1. Definicja finansów i ich funkcje w literaturze przedmiotu	24
1.1.1.1. Ujęcie definicyjne	24
1.1.1.2. Funkcje finansów	30
1.1.2. Systematyka finansów	32
1.1.2.1. Systematyka podmiotowa	32
1.1.2.2. Systematyka przedmiotowa	40
ROZDZIAŁ 1.2	
Wstęp do teorii finansów	46
Janusz Ostaszewski	
1.2.1. Podstawy metodologiczne nauki o finansach	46
1.2.2. Czy ekonomia behawioralna jest w kontrze do ekonomii mainstreamowej?	48
1.2.3. W kierunku nowego paradygmatu w nauce o finansach	56
ROZDZIAŁ 1.3	
Ekonomia głównego nurtu jako podstawa nauki o finansach	60
Ryszard Bartkowiak	
1.3.1. Cel działalności gospodarczej. Produkt. Pieniądz	60
1.3.2. Funkcje pieniądza. Pieniądz jako miernik wartości. Istota teorii pieniądza	63

1.3.3. Pieniądz w obrocie i poza nim. Dualizm teorii pieniądza	64
1.3.4. Klasyczna zasada neutralności pieniądza. Neoklasyczna ilościowa teoria pieniądza	66
1.3.5. Przełom wicksellowski. Keynesowska teoria pieniądza	69
1.3.6. Monetarystyczna teoria pieniądza. Eklektyzm teoretyczny	73
1.3.7. Nurt główny ekonomii. Teoria ekonomii jako podstawa teorii finansów	76
ROZDZIAŁ 1.4	
Finanse behawioralne	78
Monika Czerwonka	
1.4.1. Podstawy teoretyczne finansów behawioralnych	78
1.4.2. Teoria oczekiwanej użyteczności i aksjomatyzacja preferencji	81
1.4.3. Teoria perspektywy	87
1.4.3.1. Anomalie w kształtowaniu się preferencji	88
1.4.3.2. Funkcja wartości	93
1.4.3.3. Funkcja wag prawdopodobieństwa	98
1.4.4. Racjonalność ograniczona oraz heurystyki	100
1.4.5. Efekt predyspozycji	102
1.4.6. Efektywność rynku kapitałowego w kontekście teorii finansów behawioralnych	107
ROZDZIAŁ 1.5	
Finanse kulturowe	111
Monika Czerwonka	
1.5.1. Model kulturowy Hofstede	111
1.5.1.1. Wskaźnik dystansu władzy (ang. <i>Power Distance</i> , PDI)	112
1.5.1.2. Wskaźnik indywidualizmu (ang. <i>Individualism</i> , IDV)	113
1.5.1.3. Wskaźnik męskości (ang. <i>Masculine</i> , MAS)	115
1.5.1.4. Wskaźnik unikania niepewności (ang. <i>Uncertainty Avoidance</i> , UAI)	117
1.5.1.5. Wskaźnik orientacji długoterminowej (ang. <i>Long-Term Orientation</i> , LTO)	119
1.5.2. Finanse kulturowe w ujęciu behawioralnym	120
ROZDZIAŁ 1.6	
Inwestowanie społecznie odpowiedzialne (SRI)	123
Monika Czerwonka	
1.6.1. Definicja SRI	123
1.6.2. Historia SRI	124
1.6.3. Zakres i charakterystyka inwestycji odpowiedzialnych społecznie	125
1.6.4. Strategie SRI	129
1.6.5. Rozwój SRI	131
1.6.5.1. SRI na świecie	131
1.6.5.2. SRI w Polsce	132

ROZDZIAŁ 1.7

Neuroekonomia i neurofinanse 134

Magdalena Walczak

- 1.7.1. Neuroekonomia – próba zdefiniowania 135
- 1.7.2. Wybrane metody badawcze stosowane w neuroekonomii 137
- 1.7.3. Ekonomiczno-finansowa neuroanatomia procesów decyzyjnych 139
- 1.7.4. Teoria perspektywy w kontekście neuroekonomii 142
- 1.7.5. Badania neuroekonomiczne nad ryzykiem finansowym 146

ROZDZIAŁ 1.8

Mikrofinanse 148

Krzysztof Melnarowicz

- 1.8.1. Przesłanki i znaczenie społeczne mikrofinansów 148
- 1.8.2. Mikrofinanse – zarys historyczny 151
- 1.8.3. Mikrofinanse – zakres działania i instytucje 156

ROZDZIAŁ 1.9

Ekonomia i finanse współdzielenia 162

Renata Małkowska

- 1.9.1. Ekonomia współdzielenia – zarys historyczny 162
- 1.9.2. Ekonomia współdzielenia – podstawowe pojęcia 164
- 1.9.3. Obszary stosowania ekonomii współdzielenia, jej podział oraz finansowe implikacje 166
- 1.9.4. Korzyści oraz zagrożenia 170

ROZDZIAŁ 1.10

Ekonomia finansowa 176

Michał Wrzesiński | Piotr Wiśniewski

- 1.10.1. Przedmiot analizy, metody i podstawowe teorie 176
- 1.10.2. Wycena i wartość w kontekście ekonomii finansowej 182
- 1.10.3. Wycena a zarządzanie wartością na poziomie mikro 186

DZIAŁ 2

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW 191

ROZDZIAŁ 2.1

Zasada *true and fair view* jako imperatyw w analizie finansowej przedsiębiorstw 192

Janusz Ostaszewski | Agnieszka Tłaczala

- 2.1.1. Sprawozdawczość finansowa w kontekście przestrzegania zasady *true and fair view* 192
- 2.1.1.1. Roczne sprawozdanie finansowe przedsiębiorstw – realizacja teorii trzech soczewek 192

2.1.1.2. Sprawozdanie finansowe według ustawy o rachunkowości	200
2.1.1.3. Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej	203
2.1.2. W kierunku <i>true and fair view</i> w sprawozdawczości finansowej	211
ROZDZIAŁ 2.2	
Gestia ekonomiczna, finansowa i majątkowo-kapitałowa w zarządzaniu finansami przedsiębiorstw	219
Janusz Ostaszewski Katarzyna Kreczmańska-Gigol Tomasz Cicirko Olga Mikołajczyk Grzegorz Sobiecki	
2.2.1. Gestia ekonomiczna	219
2.2.1.1. Wynik operacyjny	219
2.2.1.2. EBIT – <i>Earnings Before Interest and Taxes</i>	220
2.2.1.3. Wynik netto	221
2.2.2. Gestia finansowa	222
2.2.2.1. Rachunek przepływów pieniężnych	222
2.2.2.2. Pojęcie płynności finansowej	229
2.2.2.3. Czynniki warunkujące poziom płynności i zdolności płatniczej a przepływy pieniężne	232
2.2.2.4. Proces strategicznego i operacyjnego zarządzania płynnością finansową	236
2.2.3. Gestia majątkowo-kapitałowa	241
ROZDZIAŁ 2.3	
Mierniki oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstw	245
Janusz Ostaszewski	
2.3.1. Wskaźniki rentowności	245
2.3.2. Wskaźniki płynności finansowej	247
2.3.3. Wskaźniki rotacji wybranych składników majątkowo-kapitałowych	250
2.3.4. Wskaźniki wspomagania finansowego	251
ROZDZIAŁ 2.4	
Analiza rentowności i płynności finansowej polskich przedsiębiorstw	253
Leszek Mosiejko	
2.4.1. Analiza rentowności polskich przedsiębiorstw	253
2.4.2. Analiza płynności finansowej polskich przedsiębiorstw	259
2.4.3. Synteza przeprowadzonych badań dotyczących rentowności i płynności finansowej przedsiębiorstw	266
ROZDZIAŁ 2.5	
Długookresowe decyzje przedsiębiorstw	268
Paweł Felis	
2.5.1. Decyzje finansowe przedsiębiorstw	268
2.5.2. Koszt i struktura kapitału w decyzjach finansowych przedsiębiorstw	273
2.5.3. Decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw	279

DZIAŁ 3**BANKOWOŚĆ I ZARZĄDZANIE BANKAMI** 285

ROZDZIAŁ 3.1

Pośrednicy finansowi 286

Małgorzata Iwanicz-Drozdowska

3.1.1. Miejsce, rola i zadania pośredników finansowych 286

3.1.2. Klienci pośredników finansowych i ich ochrona 290

ROZDZIAŁ 3.2

Zarządzanie finansami banków 295

Małgorzata Iwanicz-Drozdowska | Agnieszka K. Nowak

3.2.1. Modele funkcjonowania banków i regulacje prawne 295

3.2.2. Zarządzanie finansami z perspektywy rachunkowości finansowej 300

3.2.3. Ujęcie zarządcze 304

ROZDZIAŁ 3.3

Zarządzanie ryzykiem banków 312

Agnieszka K. Nowak

3.3.1. Rodzaje ryzyka bankowego 312

3.3.2. Ryzyko kredytowe 318

3.3.3. Ryzyko struktury bilansu. Ryzyko płynności i stopy procentowej 320

3.3.4. Ryzyko rynkowe 324

3.3.5. Ryzyko operacyjne 326

DZIAŁ 4**FINANSE UBEZPIECZEŃ** 330

ROZDZIAŁ 4.1

Zasady funkcjonowania zakładu ubezpieczeń 331

Renata Pajewska-Kwaśny

4.1.1. Ramy prawne działalności ubezpieczeniowej 331

4.1.2. Rodzaje zakładów ubezpieczeń 333

4.1.3. Ryzyko a ubezpieczenia 334

ROZDZIAŁ 4.2

Gospodarka finansowa zakładu ubezpieczeń 341

Renata Pajewska-Kwaśny

4.2.1. Źródła przychodów zakładu ubezpieczeń 341

4.2.2. Rodzaje kosztów zakładu ubezpieczeń 343

4.2.3. Rola rezerw w finansach ubezpieczeniowych 344

4.2.4. Sprawozdanie finansowe zakładu ubezpieczeń 345

ROZDZIAŁ 4.3	
Wypłacalność zakładu ubezpieczeń	351
Renata Pajewska-Kwaśny	
4.3.1. Charakterystyka dyrektywy Solvency II	351
4.3.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności	353
 DZIAŁ 5	
RYNEK KAPITAŁOWY JAKO SEGMENT RYNKÓW FINANSOWYCH	356
 ROZDZIAŁ 5.1	
Podstawy funkcjonowania rynków finansowych	357
Olga Mikołajczyk Grzegorz Sobiecki Leszek Mosiejko	
5.1.1. Kluczowe definicje związane z rynkami finansowymi oraz cele i zasady ich funkcjonowania	357
5.1.2. Nowoczesne technologie na rynkach finansowych	363
5.1.2.1. Historia rozwoju technologii	363
5.1.2.2. Rodzaje stosowanych technologii	366
5.1.2.3. FinTechy dziś	367
5.1.2.4. FinTechowe alternatywy	369
5.1.3. Charakterystyka polskich rynków finansowych	371
5.1.3.1. Rynek pieniężny	371
5.1.3.2. Rynek kapitałowy	373
5.1.3.3. Rynek walutowy	375
5.1.3.4. Rynek terminowy	377
5.1.3.5. Rynek depozytowo-kredytowy	378
 ROZDZIAŁ 5.2	
Istota, funkcje oraz narzędzia rynku kapitałowego	381
Michał Wrzesiński Olga Mikołajczyk Krzysztof Melnarowicz	
5.2.1. Istota rynku kapitałowego	381
5.2.2. Podstawowe funkcje rynku kapitałowego	384
5.2.3. Podział rynku kapitałowego	387
5.2.4. Uczestnicy rynku kapitałowego	392
 ROZDZIAŁ 5.3	
Akcje i ich wycena	396
Michał Wrzesiński Rafał Tuzimek	
5.3.1. Istota i pojęcie akcji	396
5.3.2. Klasyfikacja akcji według rodzajów	397
5.3.3. Uprawnienia akcjonariuszy	399
5.3.4. Emisje akcji	401
5.3.5. Wartość akcji	405
5.3.6. Wskaźniki związane z akcjami	406

5.3.7. Wycena akcji metodą porównawczą	409
5.3.8. Wycena akcji metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF)	420
5.3.9. Inne metody wyceny akcji	428
ROZDZIAŁ 5.4	
Obligacje i ich wycena	436
Michał Wrzesiński Rafał Tuzimek	
5.4.1. Definicja i najważniejsze rodzaje i cechy obligacji	436
5.4.2. Podział obligacji ze względu na typ emitenta	438
5.4.3. Podział obligacji ze względu na długość życia (czas do wykupu)	440
5.4.4. Obligacje senioralne i junioralne	441
5.4.5. Podział obligacji ze względu na standing kredytowy emitenta	443
5.4.6. Podział obligacji ze względu na typ oprocentowania	444
5.4.7. Rynki obrotu oraz tryby emisji obligacji	445
5.4.8. Formy rejestracji obligacji	447
5.4.9. Formy zabezpieczenia obligacji	448
5.4.10. Najważniejsze kowenanty finansowe i zdarzeniowe	450
5.4.11. Wycena obligacji zerokuponowych	452
5.4.12. Wycena obligacji o stałym kuponie	456
5.4.13. Wycena obligacji o zmiennym kuponie	460
5.4.14. Czynniki wpływające na zmiany cen obligacji	461
5.4.15. Wycena obligacji zawierających opcje	465
5.4.16. Mierniki konwersji obligacji	467
ROZDZIAŁ 5.5	
Inne instrumenty finansowe	470
Michał Wrzesiński Rafał Tuzimek Czesław Martysz Grzegorz Sobiecki	
ROZDZIAŁ 5.6	
Nadużycia na rynku finansowym i ich istota	479
Czesław Martysz	
5.6.1. Pojęcie nadużycia, przestępstwa, oszustwa i fraudu	479
5.6.2. Klasyfikacja nadużyć na rynku finansowym	481
5.6.3. Kluczowe cechy i skutki nadużyć na rynku finansowym	482
5.6.4. Teorie wyjaśniające przyczyny nadużyć finansowych	484
5.6.5. Socjotechnika jako narzędzie władzy sprawcy nad ofiarą nadużyć finansowych	486
5.6.6. Wybrane badania na temat nadużyć finansowych	487
5.6.7. Zapobieganie nadużyciom na rynku finansowym	489
ROZDZIAŁ 5.7	
Charakterystyka wybranych nadużyć na rynku finansowym	493
Czesław Martysz	
5.7.1. Nadużycia rynkowe	493
5.7.1.1. Manipulacje na rynku	493
5.7.1.2. <i>Insider trading</i> i informacje poufne	497

5.7.2. Pranie pieniędzy	500
5.7.2.1. Definicja i geneza prania pieniędzy	500
5.7.2.2. Etapy prania pieniędzy	501
5.7.2.3. Rola instytucji obowiązanych w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy (PPP, AML)	502
5.7.3. Agresywna rachunkowość	505
5.7.3.1. Podstawowe cele i zasady rachunkowości	505
5.7.3.2. Rachunkowość kreatywna a rachunkowość agresywna	506
5.7.3.3. Przykładowe mechanizmy agresywnej rachunkowości	508
5.7.4. Piramidy finansowe i schematy Ponziego	511
5.7.4.1. Mechanizm działania schematu Ponziego	511
5.7.4.2. Mechanizm działania piramidy finansowej	513
5.7.4.3. Piramidy finansowe i schematy Ponziego jako działalności prawnie zakazane	516
5.7.4.4. Podsumowanie różnic pomiędzy piramidą finansową a schematem Ponziego	518
5.7.5. Misselling	519
5.7.6. Fraudy i inne nadużycia na rynku finansowym	524
 Bibliografia	 534